

13.06.2018

Ärende/18

§ 185

Slopande av hälsocentralsavgifterna för utsocknes kunder och för kunder från utlandet

HEL 2018-000811 T 02 05 00

Beslut

Stadsfullmäktige beslutade att hälsocentralsavgiften inte tas ut hos utsocknes kunder och hos kunder från utlandet.

Behandling

Ledamoten Mari Rantanen understödd av ledamoten Pia Kopra föreslog att stadsfullmäktige skulle återremittera ärendet för ny beredning på följande grunder:

Ärendet återremitteras för ny beredning. De som kommer utifrån Finland bör också i fortsättningen betala hälsovårdsavgifter såsom hittills. Ett skattefinansierat hälsovårdssystem kan inte utgå från att de som inte deltar i finansieringen av systemet är berättigade till tjänster på samma villkor som de som är en del av finansieringssystemet. Det är väl inte meningen att diskrimineringslagen ska utsträckas att gälla hela världens befolkning, vilket nu används som grund för framställningen. Dessutom kan det bli ett problem att följa upp användningen av hälsovårdstjänster bland dem som kommer från utlandet om det inte längre går att få uppgifter via faktureringen.

8 omröstningen

Fortsatt behandling av ärendet JA, återremiss NEJ

JA-förslag: Fortsättning

NEJ-förslag: Ärendet återremitteras för ny beredning. De som kommer utifrån Finland bör också i fortsättningen betala hälsovårdsavgifter såsom hittills. Ett skattefinansierat hälsovårdssystem kan inte utgå från att de som inte deltar i finansieringen av systemet är berättigade till tjänster på samma villkor som de som är en del av finansieringssystemet. Det är väl inte meningen att diskrimineringslagen ska utsträckas att gälla hela världens befolkning, vilket nu används som grund för framställningen. Dessutom kan det bli ett problem att följa upp användningen av hälsovårdstjänster bland dem som kommer från utlandet om det inte längre går att få uppgifter via faktureringen.

Ja-röster: 76

Alviina Alametsä, Maija Anttila, Ted Apter, Pentti Arajärvi, Paavo Arhinmäki, Katju Aro, Sirpa Asko-Seljavaara, Harry Bogomoloff, Silja Bor-

garsdottir Sandelin, Jussi Chydenius, Fatim Diarra, Jörn Donner, Mika Ebeling, Tuula Haatainen, Sandra Hagman, Juha Hakola, Jasmin Hamid, Atte Harjanne, Eveliina Heinäluoma, Kaisa Hernberg, Perttu Hillman, Mari Holopainen, Veronika Honkasalo, Ville Jalovaara, Kati Juva, Jukka Järvinen, Atte Kaleva, Arja Karhuvaara, Emma Kari, Mai Kivelä, Kauko Koskinen, Heimo Laaksonen, Petra Malin, Otto Meri, Silvia Modig, Abdirahim Mohamed, Elina Moisio, Sami Muttilainen, Seija Muurinen, Björn Månsson, Dani Niskanen, Mia Nygård, Maria Ohisalo, Hannu Oskala, Sara Paavolainen, Matias Pajula, Jenni Pajunen, Pia Pakarinen, Matti Parpala, Dennis Pasterstein, Terhi Peltokorpi, Petrus Penanen, Sirpa Puhakka, Marcus Rantala, Tuomas Rantanen, Risto Rautava, Nasima Razmyar, Suldaan Said Ahmed, Mirita Saxberg, Daniel Sazonov, Satu Silvo, Anni Sinnemäki, Osmo Soininvaara, Leo Stranius, Johanna Sydänmaa, Byoma Tamrakar, Kimmo Tiilikainen, Pilvi Torsti, Ulla-Marja Urho, Reetta Vanhanen, Jan Vapaavuori, Laura Varjokari, Mauri Venemies, Sanna Vesikansa, Anna Vuorjoki, Ozan Yarnar

Nej-röster: 6

Nuutti Hyttinen, Pia Kopra, Jussi Niinistö, Mika Raatikainen, Mari Rantanen, Sampo Terho

Frånvarande: 3

Wille Rydman, Ilkka Taipale, Sinikka Vepsä

Stadsfullmäktige beslutade fortsätta behandlingen av ärendet.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Marja-Liisa Rautanen, stadssekreterare, telefon: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Bilagor

- 1 Eduskunnan oikeusasiamiehen päätös
- 2 Vastaus eduskunnan oikeusasiamiehen kantelupäätökseen
- 3 Ulkokuntalaiset ja ulkomaalaiset Helsingin terveystasemilla
- 4 Terveysas_ja_hammashoitolat_ei_suom_kotikuntaa_vuonna_2016_ja_2017_KP

Sökande av ändring

Kommunalbesvär, fullmäktige

Utdrag

Utdrag

Riksdagens justitieombudsman

Bilagor till utdrag

Förslagstext

Kommunalbesvär, fullmäktige

Beslutsförslag

Beslutet stämmer överens med förslaget.

Föredragandens motiveringar

Social- och hälsovårdsnämnden föreslår (8.5.2018, § 127) att hälso-centralsavgifterna för utsocknes kunder och för kunder från utlandet ska slopas. Nämndens förslag ingår i beslutshistorien.

Hälsocentralsavgiften för utsocknes kunder

Enligt stadsfullmäktiges beslut 28.11.2012 (§ 382) slopades hälso-centralsavgiften för helsingforsare räknat från ingången av 2013. Hos andra än helsingforsare tas en avgift på 16,40 euro ut. Stadsstyrelsen har dessutom 1.2.2016 (§ 98) beslutat att klientavgifterna inom social- och hälsovården höjs bara enligt index och inte enligt den lagstadgade maximiavgiften, och att hälso-centralsavgiften inte tas ut hos helsingforsare.

Staden tar ut en avgift för hälsovårdscentralsläkares mottagning hos utsocknes kunder. Vården för utsocknes kunder i Helsingfors baserar sig varje gång på att vården är brådskande eller att patienten använder sin rätt att välja vårdplats i enlighet med hälso- och sjukvårdslagen och väljer Helsingfors till sin vårdplats. Med utsocknes kunder avses i detta sammanhang personer som kommer från andra orter i Finland.

Riksdagens justitieombudsman har i sitt beslut (bilaga 1) 26.10.2017 om ett klagomål tagit ställning till hälso-centralsavgiften som tas ut hos utsocknes kunder och hänvisat till 48 § i hälso- och sjukvårdslagen enligt vilken personen kan välja att använda hälsovårdscentralens tjänster i vilken kommun som helst. Vårdansvaret övergår då till hälsovårdscentralen i den valda kommunen. Om en utsocknes kund utnyttjar sin rätt att välja vårdplats och väljer Helsingfors hälsovårdscentralens tjänster, övergår ansvaret för vården till Helsingfors. På basis av sitt val är utsocknes kunder likställda med stadens egna invånare.

Enligt justitieombudsmannen är det efter att diskrimineringslagen trätt i kraft inte möjligt att behandla invånare i andra kommuner på något annat sätt då hälso-centralsavgifter fastställs. Diskrimineringslagen har tillämpats sedan den trädde i kraft 1.1.2015, dvs. efter att stadsfullmäktige hade fattat beslutet om kundavgiften 28.11.2012. Enligt justitieombudsmannen begränsar diskrimineringslagens förbud mot diskriminering kommunens prövningsrätt. Särbehandling på grund av hemort innebär enligt 8 § i diskrimineringslagen diskriminering på grund av nå-

gon annan omständighet som gäller den enskilde som person (RP 19/2014 rd, s. 69). Dessutom har justitieombudsmannen ansett att det också är fråga om direkt diskriminering i enlighet med 10 § i diskrimineringslagen eftersom utsocknes kunder "behandlas på ett ofördelaktigare sätt än någon annan har behandlats, behandlas eller skulle behandlas i en jämförbar situation".

Bestämmelserna om legitim grund i 11 § 2 mom. kan inte tillämpas eftersom fastställandet av kundavgiften betyder utövande av offentlig makt. Härigenom kan behandlingen av utsocknes inte berättigas eftersom det är fråga om utövande av offentlig makt. Enligt justitieombudsmannen utgår diskrimineringslagen från att utsocknes inte får särställas mot helsingforsare i fråga om hälsocentralens kundavgifter. Eftersom utsocknes kunder oberoende av sin hemort är i samma ställning som helsingforsare, får en hälsovårdscentralsavgift inte tas ut hos dem eftersom avgiften inte heller tas ut hos helsingforsare.

Justitieombudsmannen har begärt att staden meddelar vilka åtgärder som vidtagits med anledning av beslutet. Efter justitieombudsmannens beslut har social- och hälsovårdssektorn bedömt avgiftspraxisen på nytt tillsammans med stadskansliets rättstjänst. Som slutsats har staden kommit fram till att hälsovårdscentralsavgiften ska slopas för utsocknes kunder eftersom den inte heller tas ut hos helsingforsare. Svaret i bilaga 2 har skickats till justitieombudsmannen.

Staden får ta ut vårdkostnaderna för utsocknes kunder till fullt belopp hos kundernas hemkommuner, och därför påverkar det inte stadens nettoutgifter på något sätt om hälsovårdscentralsavgifterna slopas.

Antalet utsocknes kunder på hälsostationerna uppgick år 2017 till totalt 2 861. En avgift på 16,40 euro har tagits ut hos kunderna. Det sammanlagda beloppet blev 46 920,40 euro. Hos andra kommuner har 326 402,00 euro debiterats. Hälsovårdscentralsavgifterna uttagna hos kunder och de faktiska kostnaderna för utsocknes kunders besök på hälsovårdscentralen är sammanlagt 373 322,40 euro. Hos andra kommuner debiteras dessutom kostnaderna för besök hos vårdare, i foterapi, i näringsterapi och på rådgivningsbyrån. Ytterligare debiteras kostnaderna för ögonscreening och telefonsamtal med läkare. Det är inte möjligt att producera uppgifter i eurobelopp om dessa kostnader.

Hälsovårdscentralsavgiften för kunder från utlandet

Alla personer i behov av brådskande vård har oberoende av nationalitet eller hemort rätt att få nödvändig vård inom den offentliga hälsovården. Dessutom har en person som kommer från utlandet i vissa situationer rätt att få vård på samma sätt som en invånare i Finland fastän han eller hon inte har någon hemkommun i Finland. Rätten till vård kan

basera sig på boende, EU-lagstiftning eller internationella avtal. Folkpensionsanstalten (Fpa) utreder på begäran personens rätt att använda tjänsterna inom den offentliga hälsovården.

Enligt lagen om gränsöverskridande hälso- och sjukvård (1201/2013) grundar sig rätten att anlita en tjänst inom den offentliga hälso- och sjukvården för en person som framlägger ett intyg över rätten till vård på förordning (EG) nr 883/2004, en överenskommelse om social trygghet eller ett annat internationellt avtal. Helsingfors stad får statlig ersättning också för de kostnader för primärvård som orsakas för en person som framlagt ett intyg över rätten till vård för avgiftsfri vård på en hälsovårdsläkares mottagning. Av alla vårdkostnader ersätter Fpa de kostnader som orsakats av produktionen av tjänsterna för Helsingfors stad. Till ansökan om statlig ersättning fogas en kopia av patientens intyg över rätten till vård. Ersättningarna betalas fyra gånger om året.

Personer som kommer från utlandet betalar också i vissa fall de faktiska kostnaderna för sina hälsovårdscentralsbesök i regel själv och får ersättning från eventuell egen privat olycksfalls- eller sjukkostnadsförsäkring eller socialskyddssystemet i sitt hemland.

I bilagorna 3 och 4 finns en utredning om hälsostationernas prestationer och de kunder som inte har hemkommun i Finland. Till denna kundgrupp hör personer som kommer från EU- och EES-länder och från Schweiz, övriga nordiska länder och länder utanför EU-området.

Antalet besök på hälsostationerna för personer från utlandet uppgick år 2017 till 1 364 och år 2016 till 1 609. Osäkerhetsfaktorer är förknippade med utredningen eftersom hälsostationerna inte har något centraliserat anmälningssystem i bruk. Av denna orsak söker kunderna sig direkt till mottagningen och då har enskilda vårdare eller läkare tagit reda på om personen på mottagningen kommer från utlandet. I hälsovårdens data-lager sparas ingen uppgift om vilka intyg över rätten till vård personen har framlagt när han eller hon har besökt hälsostationen. Likaså ger sortering av kunder och patienter på basis av landkodsuppgiften ingen förklaring för om det är fråga om en person för vilkens vård statlig ersättning kan sökas. På de tillgängliga sätten är det inte möjligt att få tillgång till en utredning om mottagningsbesöken och dessas kostnadseffekter för kunder som kommer från utlandet på basis av vilken det är möjligt att pålitligt bedöma mottagningsbesökens inverkan på stadens utgiftsekonomi.

Slopande av hälsocentralavgifterna för utsocknes kunder och kunder från utlandet

I Helsingfors har man hittills tagit ut en hälsocentralavgift förutom hos utsocknes kunder avsedda i justitieombudsmannens beslut också hos kunder som kommer från utlandet. Båda dessa föreslås nu bli slojade.

I 5 § i diskrimineringslagen (1325/2014) har myndigheterna ålagts skyldighet att främja likabehandling. Slopandet av hälsocentralsavgifterna hos utsocknes kunder och kunder från utlandet är motiverat ur likabehandlingens synpunkt och kan för sin del underlätta möjligheterna att söka vård och därigenom minska skillnaderna i hälsa och välfärd. Slopandet av avgiften beräknas inte ha en så betydande inverkan på efterfrågan på tjänster att det skulle försvåra helsingforsarnas möjligheter att få vård.

Följande bestämmelser om förbud mot diskriminering ingår i 3 kap. 8 § i diskrimineringslagen: Ingen får diskrimineras på grund av ålder, ursprung, nationalitet, språk, religion, övertygelse, åsikt, politisk verksamhet, fackföreningsverksamhet, familjeförhållanden, hälsotillstånd, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller någon annan omständighet (t.ex. hemort) som gäller den enskilde som person. Diskriminering är förbjuden oberoende av om den grundar sig på ett faktum eller ett antagande i fråga om personen själv eller någon annan.

Enligt 4 kap. 14 § 3 mom. i kommunallagen ska fullmäktige fatta beslut om de allmänna grunderna för de avgifter som ska tas ut för kommunens tjänster och andra prestationer. Enligt 7 kap. 1 § 12 punkten i förvaltningsstadgan beslutar stadsfullmäktige om införande av ekonomiskt eller principiellt sett viktiga nya klientavgifter inom socialvården och patientavgifter inom hälsovården och om slopande av gällande avgifter av detta slag.

Social- och hälsovårdssektorn och stadskansliets ekonomi- och planeringsavdelning och rättstjänst har tillsammans berett ärendet.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Marja-Liisa Rautanen, stadssekreterare, telefon: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Bilagor

- 1 Eduskunnan oikeusasiamiehen päätös
- 2 Vastaus eduskunnan oikeusasiamiehen kantelupäätökseen
- 3 Ulkokuntalaiset ja ulkomaalaiset Helsingin terveysasemilla
- 4 Terveysas_ja_hammashoitolat_ei_suom_kotikuntaa_vuonna_2016_ja_2017_KP

Sökande av ändring

Kommunalbesvär, fullmäktige

Utdrag

Postadress
PB 1
00099 HELSINGFORS STAD
kaupunginkanslia@hel.fi

Besöksadress
Norra esplanaden 11-13
Helsingfors PL 1
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Telefon
+358 9 310 1641
Telefax
+358 9 655 783

FO-nummer
0201256-6
Kontonr
FI0680001200062637
Moms nr
FI02012566

13.06.2018

Ärende/18

Utdrag

Riksdagens justitieombudsman

Bilagor till utdrag

Förslagstext

Kommunalbesvär, fullmäktige

För kännedom

Social- och hälsovårdsnämnden
Social- och hälsovårdssektorn
Ekonomiförvaltningstjänsten
Stadskansliet

Beslutshistoria

Kaupunginhallitus 04.06.2018 § 396

HEL 2018-000811 T 02 05 00

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättää, että ulkokuntalaisilta ja Suomen ulkopuolelta tulevilta ei peritä terveyseskusmaksua.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Sosiaali- ja terveyslautakunta 08.05.2018 § 127

HEL 2018-000811 T 02 05 00

Päätös

Sosiaali- ja terveyslautakunta päätti esittelijän ehdotuksen mukaisesti omalta osaltaan hyväksyä ja esitti samalla kaupunginhallitukselle ja edelleen kaupunginvaltuustolle hyväksyttäväksi, että kaupunki luopuu perimästä terveyseskusmaksua ulkokuntalaisilta ja Suomen ulkopuolelta tulevilta.

Käsittely

08.05.2018 Ehdotuksen mukaan

Asiassa tehtiin seuraava palautusehdotus:

Postadress

PB 1
00099 HELSINGFORS STAD
kaupunginkanslia@hel.fi

Besöksadress

Norra esplanaden 11-13
Helsingfors PL 1
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Telefon

+358 9 310 1641

Telefax

+358 9 655 783

FO-nummer

0201256-6

Kontonr

FI0680001200062637

Moms nr

FI02012566

13.06.2018

Palautusehdotus 1:

Jäsen Mari Rantanen: Esitän asiaa palautettavaksi valmisteluun. Suomen ulkopuolelta tulevilta tulee jatkossakin periä terveydenhuollon maksut siten kuin tähänkin asti. Verorahoitteisessa terveydenhuoltojärjestelmässä ei voida lähteä siitä, että ne henkilöt, jotka eivät osallistu järjestelmän rahoittamiseen, olisivat oikeutettuja saamaan palveluja samoin ehdoin kuin ne, jotka ovat osa rahoitusjärjestelmää. Yhdenvertaisuuslakia ei ole kaiketi tarkoitettu ulotettavaksi koko maailman väestöön, jota nyt perusteena esitykselle käytetään. Lisäksi ongelmaksi voi muodostua myös käyttöön liittyvä seuranta mikäli laskutuksen kautta ei enää ole tietoa saatavissa.

Jäsen Mari Rantasen palautusehdotus raukesi kannattamattomana.

Lisäksi asiassa tehtiin seuraava vastaehdotus:

Vastaehdotus 1:

Jäsen Sami Heistaro: Kaupungin tulee kuitenkin lähtökohtaisesti edelleen periä Suomen ulkopuolelta tulevien hoitokustannukset täysimääräisesti hänen kotimaaltaan tai muulta taholta kuten vakuutusyhtiöltä silloin, kun se on mahdollista ja voimassaolevien säädösten mukaista. Tällöin terveyskeskusmaksusta luopumisella ulkomailta tulevien osalta ei ole kaupungin nettomenojen näkökulmasta taloudellista merkitystä.

Kannattaja: jäsen Seija Muurinen

Sosiaali- ja terveyslautakunnan päätös syntyi seuraavan äänestyksen tuloksena:

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Vastaehdotus 1 (jäsen Sami Heistaro): Kaupungin tulee kuitenkin lähtökohtaisesti edelleen periä Suomen ulkopuolelta tulevien hoitokustannukset täysimääräisesti hänen kotimaaltaan tai muulta taholta kuten vakuutusyhtiöltä silloin, kun se on mahdollista ja voimassaolevien säädösten mukaista. Tällöin terveyskeskusmaksusta luopumisella ulkomailta tulevien osalta ei ole kaupungin nettomenojen näkökulmasta taloudellista merkitystä.

Jaa-äännet: 8

Katju Aro, Tapio Bergholm, Cecilia Ehrnrooth, Sandra Hagman, Kati Juva, Karita Toijonen, Tuomas Tuure, Sanna Vesikansa

Ei-äännet: 5

Leo Bergman, Sami Heistaro, Seija Muurinen, Mari Rantanen, Daniel Sazonov

13.06.2018

Ärende/18

Tyhjä: 0

Poissa: 0

Sosiaali- ja terveystoimialan lautakunta hyväksyi esittelijän ehdotuksen äänin 8 - 5.

24.04.2018 Pöydälle

13.02.2018 Poistettiin

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Harri J. Lehtonen, lakimies, puhelin: 310 42668
harri.j.lehtonen(a)hel.fi